

MARIBORSKI VEČERNIK

„JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Vivat iustitia!

Prvi dan senzacionalnega Markucijevega obnovitvenega procesa — Dolgotrajno zasliševanje obtožencev Ivana in Jožefa Markucija ter Mihe Zemljiča in vseh glavnih obremenilnih prič — Že prvi dan so se pojavili novi momenti in novi indiciji v korist obtožencev — Stvaren in zanimiv potek zasliševanja

Ves čas razprave je vladala v razpravi dvorani resna tišina. Še resnejši pa je dogodek sam, saj gre za usodo treh človeških življenj. Tu intam zmoti to tišino kratek nasmeh poslušajočega občinstva, ker nastopajo nekatere priče prav originalno. V dobi dolgih let, ko je bil zločin izvršen, so marsikaj pozabile. Spominjati jih mora predsednik razprave, le glavne tri obremenilne priče, to so kovač Stefan Geček, želarka Liza Kovačičeva in mizar France Rola, se spominjajo vsega še prav živo spominjati. Prvi dan je trajala razprava od 9. do pol 13. ure, nakar se je prekinila in se je nadaljevala ob 15. uri ter jo je predsednik prekinil ob 18. uri.

Zasliševanje obtožencev.

Takoj po prečitanih zapiskih je pričel predsednik senata okrožni sodnik dr. Lenart zasliševati obtožence. Najprej je zaslišal Ivana Markucija. Na vsa postavljena vprašanja je odgovarjal stvarno in karkoli, opaziti je bilo, da je vseh dolgih 10 let, odkar je predsedeval kazen za zidovi mariborske kaznilnice, bdela pred njim živa slika vsega, kar se je zgodilo. Točno je opisal, kako so v noči na soboto pred tistim kritičnim torkom, ko so našli v Benediškem gozdu neznanega mrtveca, nalagali na voz svinje in se drugo jutro odpeljali v Maribor. Pri nalaganju sta mu pomagala hlapec Koren in delavec Martin Babič, svetila pa jim je njegova žena Ana. Njegovega brata Jožefa Markucija in Mihe Zemljiča takrat ni bilo zraven. Tudi Jožef Markuci in Miha Zemljič sta ponovno in točno opisala vse, kje sta se mudila kritične noči. Obtoženci niso prišli v nobena protislovja s svojim zagovorom, podanim na glavni porotni razpravi. Zanimivo je bilo, ko je njihov zagovornik, g. dr. Komavli vprašal, kako to, da nista bila soobtožena tudi hlapec Koren in delavec Babič, ko je vendar znano, da sta pomagala pri nakladanju in da sta se drugo jutro peljala z Ivanom Markucijem v Maribor, kjer naj bi jih bil na poti v Črnem lesu srečal mož Lize Kovačičeve.

Ivan in Jožef Markuci ter Miha Zemljič so se ves čas zelo lepo vedli v kaznilnici. Ivan je zaposlen v mizarški delavnici. Jožef je šival vreče. Miha Zemljič pa je lepil papirnate vrečice.

Kaj pravijo priče.

Prvi je bil zaslišan 51-letni želar Fr. Mures od Sv. Trojice v Slov. goricah. Izpovedal je, da se je mudil v kritičnem času, ko so našli v Benediškem gozdu neznanega umorjenca, v Gradcu. Nekega dne je tam srečal gospoda, ki je govoril slovenski in ga povabil s seboj v Slov. gorice. Na njegovi roki je Mures opazil prav takšen prstan, kakršnega so našli pri umorjencu. Ko mu ga je predsednik pokazal, je odgovoril, da je popolnoma isti. Tudi je priča Mures izpovedal, da ga je neznanec vprašal po Markucijevih. Na vprašanje zagovornika, zakaj ni tega povedal že leta 1921, je Mures izjavil, da je pozabil.

Priča Martin Babič je stalno pomagal Markucijevim pri delu. Ivana Markucija je naslikal pri zaslišanju kot poštenega posestnika, ki je silno rad kupčeval in s tem mnogo zaslužil. Povedal je tudi, da se brata Ivan in Jožef Markuci nista najbolje razumela. Na predsednikovo

vprašanje, kaj ve o Vincencu Kurniku, je izpovedal, da so ljudje mislili najprej na Vincenca. O Lizi Kovačičevi, ki jo pozna vsa tamkajšnja okolica, pa se je izjavil, da ni kaj prida. Tudi o Petru Tomažiču je dejal, da je Peter silno brbljav človek, in da redkokdaj ve, kaj govori. Nato je Babič točno opisal ves dogodek kako so nalagali v noči na soboto pred Malo gospojnico svinje na Markucijevem dvorišču in kako so se vozili v Maribor. Dejale, da je močno deževalo in da je bila trda tema. Na vprašanje, kaj misli o Markucijevih, je glasno izjavil, da niso krivi.

Priča Stefan Geček.

Nato je predsednik senata pričel zasliševati glavno obremenilno pričo kovača Stefana Gečka. Gečka je predsednik zaslišal poldrugo uro. Star je 67 let, bil je ženjen in je imel 5 otrok ter živi sedaj kot prevzittkar pri svojem sinu Petru v Spodnjih Žerjavcih. Govori bolj tiho in deloma v prekmurskem narečju.

Predsednik: »Kolikokrat ste bili kaznovani?«

Geček: »Menim štirikrat, ker sem lovil zajce. Zaradi krivega pričevanja še nisem bil obsojen.«

Predsednik: »Danes povejte vse po resnici, kaj veste o umoru neznanca, ki so ga našli pred 15 leti v Benediškem gozdu.«

Geček je nekaj časa skomigaval z rameni in ni mogel priti do besede. Šele, ko mu je predsednik pomagal, je nadaljeval: »Bilo je v ponedeljek, dan pred usodnim torkom, šel sem ob treh z doma in se najprej zglasil pri Ježovniku, nato pa pri Fišerju. Ko sem se vračal domov, sem se zopet zglasil pri Ježovniku in tam tudi večerjal. Po 10. uri sem krenil proti domu in se približal okrog pol 11. ure Markucijevi hiši.«

Predsednik: »Povejte, kaj ste tam videli.«

Geček ponovno skomigava z rameni, nato pa nadaljuje: »Z orožniki sem bil tako domenjen, da sem moral paziti na Markucije; ki so bili znani kot nevarni tilhotapci. Že po poti sem videl luč v kleti. Ko pa sem se približal hiši, sem obstal pred živo mejo in pričel kukati na dvorišče, kjer sem slišal neko šepetanje. Opazil sem, kako so trije moški prinesli spodnjega konca dvorišča truplo in ga naložili na voz, ki je stal med gospodarskim poslopjem in hišo. Pri nakladanju je svetila z »lanterno« neka ženska. Opazil sem točno, kako ga je eden moški držal pri glavi, drugi pa pazduho, tretji pa pri nogah. Prenesli so ga iz kleti, kjer sem popreje opazil luč.«

Predsednik: »Povejte nam Geček, zakaj niste pri prvih zaslišanjih govorili tako jasno in točno in ste si šele pri poznejših zaslišanjih ustvarili o vsem tako jasno sliko.«

Geček: »Izprva si nisem upal govoriti, sedaj pa lahko prisežem na vse, kar sem izpovedal.«

Predsednik: »Čudno je to, da govorite vedno drugače.«

Geček: »Star sem že in se ne spominjam vsega tako natančno.«

Predsednik: »Tudi ste nekoč trdili, da je bila svetiljka, s katero je ženska svetila štirioglasta, pozneje pa okrogla.«

Geček: »Bila je navadna »Lahterna«.

Če je ne bi bil videl, bi ne vedel tako natančno.

Prisednik dr. Kovča: »Po čem ste pa spoznali, da so nalagali truplo na voz.«

Geček: »Po nogah, ki so bingljale.«

Prisednik Kolšek: »Popreje ste pravili, da vam je skrivnost o umoru zaupal neki Peter Tomažič in da je bil on prvi, ki vam je pravil, da so umorili neznanca Markucijevi.«

Geček: »Peter mi je samo pravil, da so ga v kleti ubili.«

Prisednik Kolšek: »Tudi ste nekoč trdili, da ste slišali, kako je stari Markuci priganjal ljudi na dvorišču z besedami: »Subito, subito, cariola!«, ko so nalagali truplo na voz. Pozneje ste zopet trdili, da vam je to pravila Majceničeva žena.«

Geček: »Ko so nakladali truplo sem slišal samo neko šepetanje. Besede »subito, subito« je zgovorila Majceničeva žena in jaz sem si po svoji pameti mislil, da je pač tako biti moralo.«

Predsednik: »Pri zaslišanju pred porotno razpravo pa ste dosledno trdili, da je te besede izrekel stari Markuci. Tudi ste takrat trdili, da ste bili v ponedeljek pred kritičnim torkom na sodišču pri Sv. Lenartu ne pa pri Ježovnikovih in Fišerju, kakor danes trdite. Imamo dokaze za to.«

Geček je skomigaval z rameni in ni vedel odgovora.

Sodni zapisnikar je nato prečital zapisnik o rekonstrukciji dogodka na Markucijevem dvorišču. Prečital je tudi izjavo, zvezdoslovca prof. Čadeža o luni, ki je svetila kritično noč, ko je postal neznanec žrtev zločina. Iz zapisnika je točno razvidno, da Geček luči v kleti sploh ni mogel videti, da pa tudi zaradi takratne situacije ni mogel točno videti, kaj se je na dvorišču, ki je bilo zavito v popolno temo godilo. Ker je bila nekoliko vetrovna noč in so se podili po nebu oblaki, kakor sam pravi priča Geček, tudi ni mogel slišati, točno kaj so govorili Markucijevi, ko so nekaj nalagali na voz. Zato je bila komisija mnenja, da je Gečekovo pričevanje zmotno in neverjetno. Tudi je zapisnikar prečital Gečkove izjave, ki jih je dal takrat preiskovalnemu sodniku. Ne ujemajo se pa točno ne s prejšnjimi in današnjimi izjavami. Geček je stalno prihajal v protislovja in je s tem sam izpodbijal verodostojnost svojega pričevanja.

Zaslišane so bile nato priče, ki so s svojimi izjavami močno oslabile Gečkove izpovedi. Tako je pričel 61-letni posestnik Ignac Roškar pri konfrontaciji z Gečkom odločno zankal, da bi bil kritično noč, ko je nekdo peljal truplo v Benediški gozd, bil vozil zdravnika dr. Krambergerja in da je ob tej priliki videl nekaj strašnega, da bi bil skoraj umrl. Priča Anton Mlinarič, ki stanuje sedaj v Mariboru, je odločno zankal, da bi bili Markucijevi in Zemljič razsipavali denar po umoru neznanca, potrdil pa je ponovno svojo izjavo, ker je takrat še stanoval pri Sv. Benediktu, da je slišal kako se je France Kurnik kritično noč na terek naglo peljal na svojem vozu skozi Benediški gozd. Ko je pozneje to povedal orožnikom, ga je Kurnik tožil zaradi razžaljenja časti, kakor je to že vsakogar, ki si je drznil spravljati Kurnika v zvezo z žagonetnim umorom. Tudi zaslišana priča Anton Majcenič ni mogel potrditi,

da bi Markucijevi in Zemljič razsipavali z denarjem. Glede Gečka pa se je izjavil, da mu je pripovedoval, kako so pri Markucijevih nakladali neke noči pred Malo gospojnico truplo in ga odpeljali. Zato je priča Majcenič takoj ko mu je to Geček pripovedoval, prijavil orožnikom. O Gečku pa se je izjavil, da »guči« enkrat tako, drugič pa zopet drugače. Zaslišan je bil nato 59letni posestnik Janez Vrtnjak iz Trstenika. Vrtnjak je odločno zankal, da bi mu bila kedajkoli pripovedala Ana Markucijeva, da so nakladali pri njih pijanega človeka. Glede Lize Kovačičeve pa je izpovedal, da je ob neki priliki v njegovi navzočnosti obljubljala neki priči pisano ruto, če bo njen prid govorila pred sodiščem.

Priča Franc Rola.

Sledilo je nato zasliševanje druge glavne obremenilne priče 68-letnega mizarja in posestnika Franca Role. Rola je vdovec in je brat Lize Kovačičeve.

Predsednik: »Gre za Jožefa Markucija, povejte, kaj veste.«

Rola: »Joža Markuci je stalno prihajal v Krmečkovo gostilno, ki jo je imela v najemu moja hčerka. Nekaj mesecev po umoru je imel mnogo denarja. Veliko je pil in jedel, pa tudi drugim je posojal denar.«

Predsednik: »Nam pa je znano, da ste mu vi priganjali tudi vesele ženske, s katerimi sta nato skupno veselila.«

Rola: »To ni res. Jaz nimam rad žensk. Pač pa je njihov velik ljubitelj Joža.«

Predsednik: »Kaj vam je nekoč pripovedoval Joža Markuci?«

Rola: »Sedela sva pri vinu in Joža je bil že precej nadevan. Ne da bi ga bil kaj vprašal, je dejal, da so nekega človeka ubili prokleti »Bačkovci«. Zvabili so ga v svojo klet in ko se je nagnil k sodu, da bi si natočil vino, so ga z ostro sekuro od zadaj udarili po tiličku. Še prej pa so ga obrili in preoblekli v staro vojaško obleko in mu odvzeli 80.000 goldinarjev, ki jih je imel na sebi.«

Predsednik: »Kdo pa so to »Bačkovci?«

Rola: »Mišljeni so Markucijevi, ker se ljudem tam okrog Markucijevih pravi »Bačkovci.«

Dr. Komavli: »To ni res. Markucijevi stanujejo v Drvanji. Bačkova je pa kraj poleg Drvanje in stanujejo v Bačkovi Kurniki.«

Priča Franc Rola ni vedel nič kaj več povedati o umoru neznanca. Trdil je dosledno, da mu je skrivnost zaupal Joža Markuci. Iz sodnih spisov pa je razvidno, da Rola pri prvih zaslišanjih o vsem tem nič ni hotel vedeti in da se je pojavil kot obremenilna priča šele pri glavni porotni razpravi leta 1926.

Nato je bil zaslišan gostilničar Franc Krmeček. Na predsednikovo vprašanje, kaj ve povedati o Roli, je dejal, da je bil Rola že večkrat kaznovan za razne grehe. Zanesljiv človek pa absolutno ni. Vse ga se mu ne sme verjeti. O Lizi pa ni vedel povedati nič drugega kakor to, da se je med vojno, ko je bil njen mož na fronti, vlačila z drugimi moškimi. Brezpomembne za razpravo pa so bile izpovedbe Fr. Vogrinca, ki je bil pomotoma klican za pričo.

Liza Kovačičeva vse ve.

Ko je stopila pred sodnike tretja glavna obremenilna priča Liza Kovačičeva, jo je predsednik opozoril na svetost prisege. Naročil ji je, naj govori čisto resnico. Vse oči so bulile vanjo, ker je bilo navzočim že znano, da je Liza Kovačičeva tista priča, ki vse ve in ki se vsega natančno spominja, čeprav je že poteklo od žalostnega dogodka petnajst let.

Grobna tišina je bila v razpravnih dvorani, zato je Liza Kovačičeva boječe stopila pred sodnike. Predsednik jo je po opozorilu povabil naj stopi bliže Križanemu. Liza je ubogala.

Predsednik: »Kaj vam je znanega o umoru neznanca, ki so ga našli leta 1920 v Benediškem gozdu?«

Liza je odgovorila: »Ko so ga našli, je bilo nekaj časa vse tiho. Potem so pričeli ljudje govoriti marsikaj. Nikdo pa ni hotel ničesar vedeti. Le jaz sem bila bolj glasna, zato pa imam danes same sitnosti.«

Predsednik je opozoril Lizo na dolžnost pričevanja in na usodo treh ljudi, ki sedijo že skoro deset let v ječi. Vprašal jo je nadalje:

Predsednik: »Ali niste vi poslali leta 1926, na mariborsko policijo nekega krošnarja in mu naročili, naj prijavi tam vso zadevo. Kako pa to, da niste tega povedali orožnikom že leta 1921, ko so vas na dolgo in široko spraševali?«

Jožef M. obsojen na smrt

Ko je predsednik predočil Lizi njene izpovedbe, ki jih je leta 1926, dala mariborski policiji in je tam trdila, da je prišel k njej Miha krvav, je bila Liza v veliki zadregi. Obotavljala se je in lovila besede.

da je nakupoval to in ono nekaj mesecev po umoru?«

Liza: »Pravil mi je, da mu ga je dal Markuci. Takrat se je Zemljičevim dobro godilo. Pili so, dobro jedli in peli in tudi plesali. Še mene so vabili.«

Tedaj se je s težavo dvignil z zatožne klopi Miha Zemljič, pristopil k Lizi in ji dejal: »Liza, govori resnico.« Liza pa ga je osorno zavrnila z besedami: »Jaz »gučim« kak jaz hčem!« V dvorani mučena tišina.

Predsednik: »Povejte nam zakaj ste

hodili večkrat na obisk h Gečku? Zakaj ste iskali po vsej fari pratiko?«

Liza: »H Gečku nisem hodila. Tudi mi ni Geček ničesar pravil. Jaz ga pa tudi vprašala nisem. Zaradi pratike pa ni stvar tako huda. Leta 1921. sem kupila kravo, pa mi nekaj ni »štimalo«.

Predsednik: »Mi pa vemo, da vaju je nekdo slišal, kako sta barantala za datum. Nista se mogla zediniti ali je bil takrat ponedeljek ali torek.«

Liza: »To ni res.«

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen želodec čašo

prirodne **Franz Josefove** grenčice

Registrirano od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Drugi dan senzacionalnega procesa

ZASLIŠANIH JE BILO DOSLEJ NAD 30 PRIČ IN SO SAMO ŠTIRI NE UGODNO PRIČALE ZOPER MARKUCIJE IN ZEMLJIČA. NEKATERE PRIČE NARAVNOST ZANIKAJO KAR SO IZPOVEDALE PRED 10 LETI PRI POROTNI OBRÁVNAVI. NOVI MOMENTI, KI KA ŽEJO, DA BI UTEGNIL BITI MORILEC KDO DRUGI. ZEMLJIČEVI OTROCI S SOLZAMI V OČEH POSLUŠAJO TRAGIČEN POTEK PROCESA.

Pred nabito polno dvorano se je danes dopoldne točno ob pol 9. uri nadaljeval obnovitveni kazenski proces proti obema Markucijema in Mihi Zemljiču. Med poslušalci je napeto zanimanje. Razpravo poslušajo tudi trije Zemljičevi lastni otroci. Pri pogledu na lastnega očeta, ki sedi na zatožni klopi in mu mora na noge pomagati paznik, se otrokom prikrajdejo v oči grenke solze. Tudi nekateri Markucijevi sorodniki, solznih oči prisostvujejo tragičnemu poteku obnovitvenega procesa.

Doslej je bilo zaslišanih nad 30 prič, ki so mimo štirih vse ugodno izpovedale za Markucije in Zemljiča. Zanimivo je, kar se naravnost opaža, da pričajo proti Markucijem in Zemljiču le tiste priče, ki so jim bile kaj dolžne, pa so jim morale vrniti dolg. Niti ena drugih zaslišanih prič še ni doslej nič kaj neugodnega pričevala zoper obtožence. Vse po vrsti jih opisujejo kot poštenjake, kot izborne pre kupčevalce. Povedale so se celo priče, ki trdijo, da je bil Ivan Markuci tak človek, da ni mogel zaklati niti piščanca. V splošnem pa je mnenje, da Markucijevi in Zemljič takega zločina, ki jim ga očita obtožba in zaradi katerega že sedijo 10 let v ječi sploh ne bi mogli izvršiti.

Prvi je bil danes dopoldne zaslišan posestnik France Bek.

Predsednik: »Kaj vam je pravil Jožef Markuci, ko je prišel iz lenarskega zapora?«

Bek: »Nič mi ni pravil. Skupaj sva sedela in ob neki priliki sem videl, da je imel pri sebi mnogo denarja.«

Predsednik: »Nekoč pa ste imeli pomisleke, odkod bi naj ubogi opekar Jože Markuci dobil toliko denarja.«

Bek: »Morebiti sem si tako mislil. Ob neki priliki sem videl, da je imel pri sebi več tisoč kron.«

Predsednik: »Kaj pa vam je pravila nekoč vaša žena?«

Bek: »Spominjam se, da so izpočetka sumili umora Kurnikove. Govorilo se je tudi nekaj o neki krvavi ponjavi.«

Predsednik: »Kaj mislite o Markucijevih? Ali so zmožni takega zločina.«

Bek: »Ne morem reči kaj slabega o Markucijevah, pa tudi o Zemljiču ne.«

Nato so bile zaslišane nekatere priče, ki so izpodbijale verodostojnost pričevanja Lize Kovačičeve. Ko je predsednik velel poklicati pričo 40letnega posestnika Andreja Antiča, je opozoril Lizo, naj dobro posluša.

Predsednik: »Kako je bilo leta 1926. pred porotno razpravo? Ali ni prišla takrat k vaši tašči Liza Kovačičeva po nek koledar?«

Antič: »Dobro se spominjam, da je prišla pred razpravo k moji tašči. Z Lizo smo bili sosedje in sem zelo dobro poznal to družino.«

Liza Kovačičeva je močno napenjala obe ušesi in opozorila pričo, naj govori glasneje. Priča Antič je nadaljeval:

»Kovačičeva družina je še danes na zelo slabem glasu. Ko se je odselila z Loškega vrha, smo vsi hvalili Boga, da je odšla. Z vsemi po vrsti se je tožarila.

Občinski odbor nobenemu članu njene družine, pa tudi ne njej sami ni hotel izstaviti npravnstvenega spričevala. Z županom na čelu so občinski odborniki sklenili, da je Liza Kovačičeva »še za hudiča preslaba«. Lizo pozna vsa okolica. Nobenega človeka ne more pustiti v miru.«

Predsednik: »Ali vam je znano, da je bila Liza dolžna Ivanu Markuciju nek denar?«

Antič: »Vem, da mu ni plačala stroškov za selitev in da jo je celo tožil potóm dr. Goriška. Prepričan sem, da se ji je takrat Markuci zameril do smrti.«

Predsednik: »No, kako je bilo s tistim koledarjem?«

Antič: »Spominjam se, da je nekaj brskala po njem in da ga je celo vzela s seboj.«

Predsednik: »Liza ste slišali?«

Liza: Nič ne slišim. Naj mi dol preberejo.«

Liza je vstala in se približala senatu. Pravila je, da je potrebovala koledar za ugotovitev, kedaj je prišel njen mož iz sibirskega ujetništva.

Zanimiva konfrontacija.

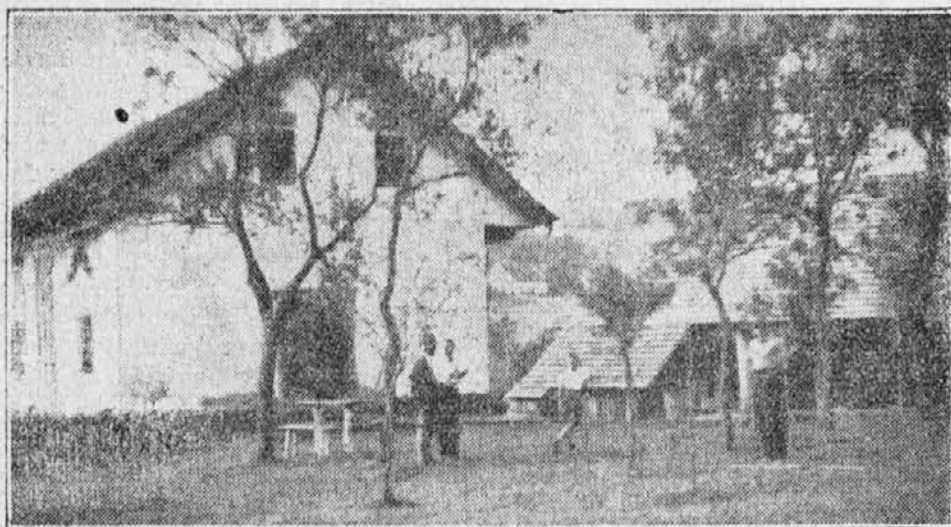
Ko je predsednik pričel zasliševati pričo upokojenega orožnika Franca Peka, ki je takrat služboval pri Sv. Trojici, ki je bil tudi pri komisiji, ko so našli mrtvega v Benediškem gozdu, je stopil v osredje tudi Štefan Geček. Zasliševanje Franca Peka je bilo silno zanimivo. Točno je opisal, kako je bilo pri komisijemnem ogledu in kaj vse so ljudje takrat po umoru govorili. Potrdil je, da je mrtvec ležal v gozdu najmanj dva dni. Točno pa se je spominjal, kar je tudi v zapisnikih ugotovljeno, da Geček takrat po umoru ni ničesar vedel in da mu tudi ni bilo ničesar znanega. Ko se je Pek nekega dne oglašil pri Gečku, mu je Geček pravil, da je slišal govoriti Petra Tomažiča, kdo naj bi bil umoril neznanca in ga zavlekel v Benediški gozd. Pek je takrat zaslišal Petra Tomažiča, ki pa je izjavil, da mu je vse to pravil Geček. Ko se je čez tri leta ponovno oglašil orožnik Pek pri Gečku, ga Geček sploh ni hotel poznati. Odločno je zanikal, da bi bil z njim sploh kedaj govoril o umoru.

(Nadaljevanje jutri).

Razne vesti

Zvezno razstavo rodovniške živine priredi Zveza živinorejskih selekcijskih organizacij za svetlolisasto (simentalsko) govedo dne 8. septembra v Murski Soboti. Razstavljenih bo nad 200 glav najboljših rodovniških živine. O priliki te razstave bo tudi tekma vpreženih krav in bikov. Da se bo lahko ocenila naša živina tudi na delovno sposobnost.

Za 11dnevni poučni izlet hotelirjev in gostilničarjev v Avstrijo, Nemčijo, Češkoslovaško vlada veliko zanimanje. Obiskali bodo najznamenitejše tujsko-prometne kraje in si ogledali poleg tega še znamenite češke pivovarne ter škodove in Batove tovarne. Odhod 9. septembra. Prospekti pri gostilničarskih združenjih.

Markucijeva hiša

»Kaj vam je pripovedoval vaš sosed Miha Zemljič? Zemljiča ste dobro poznali. Nam je znanega marsikaj.«

Liza: »Pri Zemljičevih sem bila vsak dan. Pomagala sem jim pri delu. Res je, da me je Miha zalezoval, toda jaz sem ga odbijala. Povedala sem to tudi njegovi ženi, ki se je nad njim silno »špotala«. Nekoč pa mi je Miha sam pravil, da mu zelo slabo gre in da mora nekaj napraviti. Kaj, mi ni povedal. Le to je dejal, da »nuca« denar.«

Predsednik: »Kaj pa vam je nekoč pripovedovala Zemljičeva žena Ana?«

Markucijeva klet, v kateri naj bi obtoženci ubili svojo žrtev

Liza: »Pravila mi je, da sta čla njen mož Miha in Ivan Markuci po nekega trgovca na Madjarsko. Pripeljala sta ga in so vso noč popivali v Markucijevi kleti. Drugi dan je Miha zvečer zopet odšel k Markucijevim. Še isto noč se je okrog polnoči zglašil pri meni in me povabil s seboj v Maribor. Stopil je v sobo in je bil ves moker, da se je še drugo jutro poznala na tleh mlaka. Opazila sem tudi, da je bil nekam zbeگان.«

Predsednik: »Povejte nam natančno, katero noč je to bilo. Nekoč ste celo trdili, da je bil Miha krvav?«

Liza: »Dobro se spominjam, da je bilo to tisto noč, ko je drugo jutro Jezovnikova deklina našla v Benediškem gozdu mrtveca. To pa vem zato tako dobro, ker je v torek, ko so mrtveca našli, prišel moj mož proti večeru domov in mi pripovedoval, da je srečal Markucije, ki so se peljali v Maribor, v Črnem lesu in da je pomagal nositi mrtveca na pokopališče. Tega pa, da je prišel Miha krvav k meni, nisem nikoli trdila.«

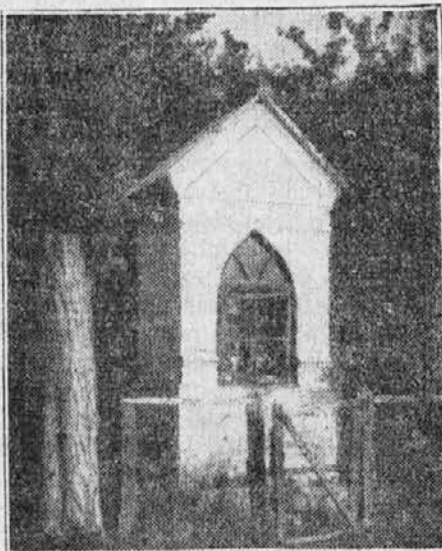
Predsednik: »Le povejte, kako je bilo na policiji?«

Liza: »Na policiji nisem nič »gučala«. Čez me je bilo že toliko »guča«, toda jaz se ničesar ne bojim.«

Liza: »Ni res, da bi bila poslala krošnarja na policijo in mu naročila, naj prijavi zadevo o umoru. Krošnar je pri meni prenočeval in tako sva si ponoči »gučala« to in ono. Krošnar sam je rekel, da bi bilo dobro prijaviti zadevo policiji.«

Predsednik: »Mi pa imamo točno zapisano, da ste poslali krošnarja na policijo vi in mu naročili, naj tam pove, da imate vi neke velike skrivnosti.«

Liza: »To je laž.«

kapelica, ki so jo zgradili Markucijevi v spomin na tragično smrt svoje hčerke. Izza kapelice je priča Geček kritične noči baje opazoval, kako so nalagali truplo na voz

Dr. Komavli: »Ali ni bil dotični krošnar pri vas že ob Božiču leta 1925?«

Liza se je osorno obregnila nad zagovornikom dr. Komavlijem in ga osorno opozorila rekoč: »Bolj glasno gučite.« V dvorani smeh. Predsednik opozori Lizo na dostojnost pričevanja.

Predsednik: »Kaj vam je pripovedovala Šrolovka? Ali vam ni pravila, da ji je bilo znano, da so nekaj dni pred umorom imeli pri Markucijevih nekega človeka in da so šteli denar?«

Liza: »Šrolovka mi ni nič pravila.«

Predsednik: »Kaj mislite, kje je dobil Zemljič pozneje denar. Znano je namreč,

Mariborske novice

K vprašanju nove mariborske tržnice

MISLJENJE UGLEDNEGA MARIBORSKEGA MEŠČANA: NOVA TRŽNICA NAJ SE ZGRADI NA PROSTORU MED BERGOVO PALAČO IN DRŽAVNIM MOSTOM.

Te dni smo v našem listu objavili članek, ki se tiče ureditve Glavnega trga in s tem nujno povezanega vprašanja nove mestne tržnice. K temu članku se je oglašil ugleden mariborski meščan, ki nam je v obravnavanju tega vprašanja poslal sledeče misljenje:

Prav je, da ste v svojem listu načeli to pereče vprašanje. Gotovo ni danes ugoden čas za velike investicije, zlasti pa ne v Mariboru, ko je mariborska mestna občina za cenena stanovanja, ce ste, šole itd. toliko žrtvovala. Vseeno pa je potrebno, da se s tem vprašanjem bavimo ter mu posvečamo čim večjo pozornost. Na drugi strani pa je prav gotovo, da obstoječe stanje ne more več dolgo držati, ker se higijenični zahtevki premalo upoštevajo. Mnogo je načrtov, ki se delajo in ki so se že predložili. Dejstvo, preko katerega pa ne bo mogel nikdo iti, je, da je Glavni trg center mariborskega življenja. In mariborski Glavni trg bo ostal še za dolgo vrsto let nesporno središče mariborskega poslovnega življenja. Ko s to pomembno okolnostjo računamo, se moramo zavedati, da ne preostane za resno razpravljanje o tem vprašanju noben drug prostor na razpolago kakor kompleks parcel na

prostoru Bergova palača—Državni most—Dravsko nabrežje.

Tukaj bi lahko stala velika, sodobno urejena mestna tržnica, ki ne bi samo odgovarjala vsem predpisom in zahtevam moderne higiene, ampak ki bi bila tudi v ponos in olepšavo mariborskega mesta. V padajočih terasah naj bi se razprostirali okusno urejeni tržni prostori proti dravskemu nabrežju. V veliki prostori stavbi mestne tržnice bi lahko imeli svoje prostore avtobusni prometni urad, nadalje tržno nadzorstvo in drugi poslovni lokali, katerih delovanje je v najtesnejši zvezi s tržnim življenjem. Tukaj bi lahko nadalje imeli mariborski mesarji svoje okusno urejene prodajne prostore, ribja tržnica bi bila nameščena v posebno prirejenih tržniških lokalih, prodajalke zelenjave in drugih deželni pridelkov bi imele tukaj svoje varno in higijenično prodajno zatočišče.

Tudi to vprašanje Maribora je pereče. Ne smemo ga izpustiti iz vida. Pri prvi priliki bo treba pristopiti temeljitemu reševanju te zadeve, ki se je obravnavala na neki nedavni anketi na rotovžu. Kratkovidno pa bi bilo, ako bi to vprašanje reševali iz rok v usta in polovičarsko.

Punt proti Bolgarom

OBSOJENI VRTNARJI.

Včeraj dopoldne se je končala pred okrajnim sodiščem razprava proti desetim vrtnarjem, ki jih je policija ovadila zaradi zlobne poškodbe tuje lastnine, ker so, kakor znano, dne 1. junija t. l. zjutraj na Glavnem trgu sporazumno podrli na tla več stojnic, polnih razne zelenjave in s tem napravili bolgarskim vrtnarjem iz okolice Čakovca in Varaždina precejšnjo škodo. Včerajšnja razprava se je pričela ob 11.30 ter je trajala do 13.30, vodil jo je okrajni sodnik g. dr. Kejžar, kot zapisnikar pa je fungiral g. Čufar. Vse obtožence je branil odvetnik g. dr. Leskovar. Na razpravo so bile vabljene številne priče, ki so iz-

povedale, da so kupile zelenjavo od bolgarskih vrtnarjev tudi po znanem puntu po običajni ceni. Sodnik g. dr. Kejžar je razglasil naslednjo sodbo: na denarno kazen 180 Din se obsodijo: Leopold Plečko, Vladimir Bonč, Alojz Gruberm, Stanko Kranjc, Josip Walner in Martin Lorbek; na 120 Din pa Anton Mandl, vsi pogojno za dobo treh let. Ostali obtoženci so bili oproščeni, ker so obsojenici izpovedali, da niso bili pri rabuki navzoči. Glede zasebne odškodnine prizadejim bolgarskim vrtnarjem bo odločila civilna pravna pot, ker se ni dala ugotoviti povzročena škoda.

Šest domačij upepeljenih

VELIK POŽAR V SPODNJH JABLANCIH. — ŠKODA ZNAŠA ČETRT MILIJONA DINARJEV.

Včeraj ponoči okoli 20. ure je nenadoma pričelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Pešnika v Spodnjih Jablanah pri Cirkovcih. Ognjeni zublj so naglo prešli na sosednja poslopja in so postala žrtva požara gospodarska poslopja posestnikov Pešnika, Pišeka, Dobrešeka,

Draškoviča, Frangeša in Brensteterja. Živino se je posrečilo rešiti. Na mesto požara, ki je povzročil škodo 250.000 Din, so prišli gasilci iz Cirkovcev, Škol, Slovenske Bistrice, Mihovcev, Studencev, pri Mariboru, Ptuj, Hajdine in Podove.

deroča Drava odplavila dalje ter so iste gotovo potonile radi teže. Obveščena so oblastva glede najdbe hlač in denarnice, najditelj pa se prosi, da proti nagradi odda najdeno pri upravitelstvu ljudske šole v Rušah, kjer prejme tudi primerno nagrado. Vsem tistim pa, ki niso večji veslanja in plavanja, naj bo v svabilo, da se ne podajajo v slične nevarnosti na Dravo.

Obmejni promet je živahen. V juliju je pripotovalo preko severne meje v našo državo 14.874 potnikov, med temi je bilo 2282 Jugoslovenov, 5424 Avstrijcev, 6075 Čehoslovakov, 276 Nemcev, 146 Italijanov in 677 podanikov drugih držav. Preko Maribora jih je prišlo 14.464, preko Št. Ilje 2299, preko Cmureka 116, preko Dravograda 279, preko Prevalj 482, preko Radgone 234. Odpotovalo pa je v tem času preko meje 3721 Jugoslovenov, 3955 Avstrijcev, 7030 Čehoslovakov, 332 Nemcev, 155 Italijanov, 797 podanikov drugih držav. Preko Maribora jih je odpotovalo 11.895, preko Št. Ilje 1650, preko Cmureka 73, preko Dravograda 249, preko Prevalj 1442, preko Radgone 181.

Z deročo Dravo ni šale. Pretečeno soboto sta se vozila s čolnom nad brodom pri Rušah na Dravi neki dijaki in učitelj, slednji iz Like. Vsled neveščnosti v veslanju pa jih je tok Drave potegnil s seboj proti sredini, kjer se nahajajo jako nevarne kletči ter povzročajo velike valove. Nekdo izmed navzočih je opozoril sestro študenta na nevarnost kraja, kateremu sta se bližala, nakar jima je ona z levega brega Drave zaklicala in opozorila na opasnost, ki jima preti. Vsled tega je skočil študent prvi, kar oblečen v vodo, učitelj pa si je slekel še preje svoje sportne hlače ter ravno tako za študentom skočil v vodo. Po velikem naporu sta se srečno rešila oba na desni breg, čoln pa prepustila usodi. Neki sportniki iz Maribora so sicer hiteli s svojimi sportnimi čolni takoj na pomoč, ker sta pa obadva že dosegla breg, so šli loviti čoln, ki je last ge. Pec, gostilničarke v Rušah, ter ji istega takoj vrnil. Učitelj je odvrnil svoje hlače namesto v čoln, naravnost v Dravo, pri tem pa je bil trdno uverjen baš o nasprotnem. V hlačah je imel večjo vsoto denarja. Kljub vsemu iskanju pa se ni posrečilo najti hlač, katere je

Društvo Jugoslovanskih akademikov v Mariboru poziva svoje članstvo, naj se v čim večjem številu udeleži pogreba tovariša Viljema Nezmeškala, ki bo v četrtek ob 15. uri izpred mrtvašnice javne bolnišnice.

Zdravnik dr. Rudolf Lovrec zopet ordinira.

Umrl je davčni inšpektor Grič Franc davčne uprave Maribor in bivši večletni šef davčne uprave v Slov. Bistrici. Pogreb bo v petek, dne 23. 8. ob 16 uri.

Uprava stega skavtov v Mariboru poziva svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeleži stegovega zbora v nedeljo, 25. 8. 1935 ob 10. uri v realki. Pojasnila glede Beograda!

Grajski kino

Od danes srede dalje: Ljubavne pustolovine Benvenuta Cellinija

Krasen film o največjem šarlatanu prejšnjega stoletja. — Pripravlja se: REVOLTA V ZOO, velfilm v nemškem jeziku. 10-t

Srebrno poroko praznuje danes ob strani svoje ljubke družice naš Ivan Tomazič. Hišico ima na Teznu tik poleg šole, in danes se bo gotovo kesal, da jo je tako majhno sezidal, ker niti četrt vseh častilcev ne bo moglo najti v njej vsaj kratke gostoljubne strehe. Nič ne de, bomo šli pa na vrt, mogoče celo h kurniku, (saj je električno razsvetljen) ter mu od tam prav od srca klical: Na mnoga leta! In prav radi bomo to storili mi in vsa okolica, da počastimo ta blagi zakonski par. Oče, tezenskega kolodvorčka, tezenskega Sokola oz. njegovega letnega telovadišča, agilen član in podpornik vseh tezenskih društev, si je za svoj jubilej zadal lep cilj: postaviti na srce mu prirastlemu Sokolu lasten dom. Kakor vse, tako bo tudi to izpeljal, in onim, na katere se je s prošnjo za prispevek obrnil, toplo priporočamo, da naj ne trka zastoj na njihova vrata. Ko jubilatoma še enkrat čestitamo, izražamo še iskreno željo: Današnjega vesolja jima ne kali dejstvo, da mora njun sinček, njun ljubljeneč, delati težko orožno vajo pri vojakih daleč tam v Celju. Tudi on bo imel svoje veselje, ker dobra mamica je gotovo nanj mislila ter mu po prileški poslala jerbas. pun klobas! Živeli!

Bog daj srečo! V stolni in mestni župniji so sklenili zakonsko zvezo: Horvat Franc, ključavničarski mojster in Škof Albina, šivilja; Opeka Anton, gimn. suplent v Kočevju in Marica Verhovec, uradnica OUZD; učitelj Slavko Slanič od Sv. Bolfenka na Kogu se je poročil z učiteljico Poldiko Dagarjevo iz Vidonca v Prekmurju. V frančiškanski župniji: Goettlich Alojz, trgovec, se je poročil s Štefanijo Jančičevo, hčerko uglednega trgovca; zasebni uradnik Stanko Grbec pa je vzel Marico Solakovo, hčerko uglednega mariborskega mesarskega mojstra. V magdalenski fari: Roman Muster je poročil Frančiško Breznikovo; Ferš Alojz iz Nove vasi se je zvezal s Hercel Terezijo; Frank Janko, je vzel za družico Marčnik Mico iz Teznega; mehanik Lešnik Viljem pa si je izbral za ženko Berto Nemec, kontoristinja.

Tudi breskve krađejo... Gostilničarka Marija Vohova na Koroški cesti je sporočila policiji, da so ji neznani umoviči odnesli z vrta cel jerbas breskev.

Pri vandalskem poslu zasačena. Pokopališki paznik na mestnem pokopališču je zasačil Josipa P. in Terezijo Z. od Sv. Ruperta v Slovenskih goricah, ko sta ravno jemala z grobov cvetlice. Nakradla sta cvetlice za preko sto dinarjev vrednosti. Oba bosta imela oprave s sodiščem. Terezijo Z. so orožniki že leta 1930. zasačili pri tatinskem poslu.

Dopolnilo. K članku »Iz tabora mariborskih gozdnikov« objavljenem dne 6. avgusta, pojasnjujemo k vrsticam 42 in 43, da je pri prvi gozdovski razstavi M. T. sodeloval tudi gospod Danilo Vahtar.

Odmevi našičke afere v Mariboru... Železniški uradnik A. Š., stanujoč v Mariboru, je bil pozvan kot priča k zaslšanju v sloviti našički aferi.

Zapomni si Milan, ako želiš pri ženah imeti uspeh, misli vedno na tri stvari:

potrpljenje
dobro
vedenje in...

**Ki-Ki
bonbon**

IZDELEK: „UNION“, ZAGREB. 11-t

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

11. dan žrebanja 5. razreda, XXX. kola, dne 20. avgusta, so bili izžrebani sledeči dobitki:

Din 30.000	34969	56239
Din 10.000	9816	34707 44400 71290 76217 77144
Din 8000	9442	15533 31261 34766 36549
42440	58192	65684 72148 81280 88955
Din 6000	395	3970 9263 13685 17362 38115
42998	43412	46190 57294 79053 79078 87914
94066	94725	
Din 5000	637	4724 5765 8569 9297 12336
14165	16938	18857 22183 22293 22414 23150
24259	25290	20602 30912 34522 35978 38504
38847	44697	53014 56887 56968 57316 59474
61475	62266	75375 77639 79926 90288 97997
98877		
Din 3000	7885	10739 14522 18910 19069
21720	24989	27524 27968 32321 36933 46955
53314	56119	58314 66005 70696 85635 90963
97176		
Din 2000	201	4362 6820 9365 34199 38300
38642	39890	40618 44139 51755 58245 79301
83723	91718	94240.

BANČNA POSLOVALNICA BEZJAK.
Maribor, Gosposka ulica 25.

Tiskarski škratek je muheli. To se je pokazalo na primer včeraj, ko se je znašel neopažen v 16. vrstici poročila o Markučijevem procesu in spakedral besedo obsodil v osvobodil. Citatelji pa so kaj kmalu sami pogruntali nepreračunljivo muhavost tiskarskega škratka.

Ne ponoči... K zadevni notici, priobčeni v ponedeljskem »Jutru« dne 19. tm. nas naproša g. dr. Vicenc Brajevič, mornariški zdravnik, da mu ni bila ukradena listnica ponoči, marveč okoli ene ure popoldne, ko je čitajoč časopise za trenotek zadremal.

Beg iz bolnišnice. Iz tukajšnje splošne bolnišnice je včeraj pobegnil 18letni mesarski vajenec Vinko V., ki se je zdravil na medicinskem oddelku. Ker je vzel s seboj tudi bolniški plašč, bo imel sitnosti s policijo.

Nož dvakrat v hrbet. Pred neko gostilno v Zgornjem Radvanju je bil napaden 33letni hlapec Ivan Kudriš. Napadalec mu je sunil nož dvakrat v hrbet, tako da so Kurdiša morali poklicati mariborski reševalci prepeljati v bolnišnico.

Huda mrcina. V Selnici ob Dravi je pobesnel pes ugriznil 73letno občinsko revo Uršo Fridlovo v levo nogo. Prepeljali so jo v mariborsko bolnišnico.

Zavrtnjena pritožba. Pritožbo g. Jožefa Rožeta, glavnega poverjenika »Privredne zadrage za uzajamno pomagane, poslovalnice v Mariboru, zoper kazensko obsodbo o prepovedi nadaljnjega poslovanja, izrečeno po mestnem poglavarstvu v Mariboru, o čemer smo svoječasno poročali, je kraljeva banska uprava v Ljubljani zavrnila in prvostopno odločitev potrdila.

Vreme. Temperatura 17,5, barometer 741,0, maksimalna temperatura 20,8, minimalna temperatura 14,6, relativna vlaga 89, padavine 15,7.

Kolesa izginjajo. Posestniku Antonu Verniku iz Bohove je neznan tat ukradel iz neke veže v Prešernovi ulici 600 Din vredno dvokolo znamke »Anker«. Vernik je tatvino prijavil policiji.

Pohištveno mizarstvo bo zopet bogato zastopano na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani od 5. do 16. septembra. Razstava bo nudila vsakemu do volj možnosti, da si izbere pohištvo po svojem okusu in razmerah. Naša pohištvena obrt od leta do leta vedno bolj napreduje in tako bo tudi letos pokazala svoje zmožnosti in napredovanje n. pr. v interijerih, oblikah arhitekture, tehnično - konstruktivnem izdelovanju, kombiniranju lesa in lužila itd.

V vsako slovensko hišo
„Večernik!“

Notranja politika

ZADNJE POLITIČNE NOVICE. — PRED HOMOGENO VLADO JRZ?

BEOGRAD, 21. avgusta. V tukajšnjih političnih krogih se mnogo govori o nadaljnjem političnem razvoju, v smislu katerega ima min. predsednik dr. Stojadinović že v rokah ukaz o imenova-

nju homogene vlade JRZ. V tem slučaju bi izstopili iz vlade ministri dr. Auer, dr. Vrbanić in dr. Preka. Tudi bodo s tem v zvezi imenovani novi bani.

Okno v svet

Angleška diplomacija krpa

ODLOČITEV BRITANSKE VLADE V ITALIJANSKO ABESINSKEM KONFLIKTU PADE JUTRI. — SAMUEL HOARE IN EDEN KUJETA NAČRTE.

LONDON, 21. avgusta. Kakor se doznava, bo izredna seja britanske vlade že v četrtek in ne koncem tega ali začetkom prihodnjega tedna, kakor je bilo v začetku javljeno.

LONDON, 21. avgusta. Angleški zunanji minister sir Samuel Hoare in minister za Društvo narodov Eden sta dopoldne imela konferenco, na kateri je bilo govora tudi o pripravah za izredno sejo britanske vlade.

LONDON, 21. avgusta. O konferenci sira Samuela Hoara in Edena, ki se je danes vršila, se dozna, da se je razgovor v glavnem nanašal na konferenco

treh velesil v Parizu, ter potrebo nadaljevanja britansko-francoskih razgovorov. Britansko-francoski razgovori se bodo nadaljevali v atmosferi popolnega in prijateljskega sodelovanja, toda pred sestankom Društva narodov ni pričakovati nobene odločitve. Na izredni seji britanske vlade bo Eden poročal o delovanju konference treh velesil, nato pa bodo razpravljali o tem, kakšna navodila, naj se dajo britanskemu zastopniku v Ženevi. Mogoče je tudi, da bo odpotoval v Ženevo tudi zunanji minister sir Samuel Hoare.

NA PARIŠKI BORZI PADAJO DELNICE SUEŠKEGA PREKOPA.

PARIZ, 21. avgusta. Na današnji borzi so padle delnice Sueškega prekopa za 260 točk. Prav tako padajo tudi ostale delnice, posebno petrolejske industrije. Ta padec je francoski vladi zelo neugoden, ker je posledica prekinjenih pariških pregovorov.

VOJNA INDUSTRIJA DELA S POLNO PARO.

ŽENEVA, 21. avgusta. Mesečno poročilo Društva narodov o industrijski proizvodnji v prvih šestih mesecih t. l. je zelo zanimivo, ker pokazuje, da je proizvodnja skoro v vseh državah porasla. Največ je industrijska proizvodnja porasla v Italiji in Nemčiji. Industrijska proizvodnja je padla na svetu najbolj v Franciji in Nizozemski. V krogih Dru-

štva narodov zelo dobro vedo, zaradi česar je industrijska proizvodnja porasla in kakšne industrije beležijo porast, zlasti v Italiji in Nemčiji. Gre za vojno industrijo in za industrije, ki delajo za potrebe vojske. V Nemčiji pa delajo industrije za potrebe velikih javnih del, ki se sedaj vršijo po vsej Nemčiji. V BERLINU SE JE ZRUŠIL PODZEMSKI PREDOR.

BERLIN, 21. avgusta. Danes dopoldne je prišlo na bulvardu Hermann Göring iz doslej neznanih vzrokov, do težke nesreče v podzemnem predoru, ki veže dve berlinski podzemni postaji. O nesreči se izve do naslednje podrobnosti: Podzemni predor, ki ga gradijo na tem bulvardu, je popustil v širini 50 m ter se zrušil v globino. Skupaj z zemljo in konstrukcijo se je zrušilo v globino tudi

veliko dvigalo. Zasutih je tudi 20 delavcev. Požarne brambе se trudijo, da bi jih izvele izpod ruševin. Zaradi velike teže konstrukcije je reševalno delo zelo oteženo.

BOMBE EKSPLODIRAJO V BARCELONI.

BARCELONA, 21. avgusta. V tramvajski remizi sta sinoči eksplodirali dve bombi. Po eksploziji je nastal požar, ki so ga le z veliko težavo pogasili. Škoda je zelo velika. Menijo, da gre za komunistični atentat.

BOMBE POKAJO V ARGENTINSKEM PARLAMENTU.

LA PLATA, 21. avgusta. Ob priliki razprave o predlogu novega volilnega zakona v zbornici pokrajine Buenos Aires je nekdo vrget z galerije bombo na govorniški oder. K sreči je padla bomba blizu nekega narodnega poslanca, ki je imel toliko duhaprisotnosti, da je pogasil vžgalno vrstico bombe tako, da ni eksplodirala. Izvršile so se tri aretacije.

POŽAR V POSLOPJU IRSKE VLADNE STRANKE.

DUBLIN, 21. avgusta. V poslopiju irske vladne stranke je izbruhnil požar. Pogoreli sta dve ženski. Ob priliki gašenja je padel neki gasilec z višine 12 metrov in se težko ponesrečil.

WILKINS SE ZOPET PRIPRAVLJA NA JUŽNI TEČAJ.

MONTEVIDEO, 21. avgusta. Znameniti raziskovalec sir Hubert Wilkins je prispel semkaj. Tekom prihodnjega meseca bo proučeval načrte za novo znanstveno ekspedicijo na Južni pol. 15.000 KM OD MOSKVE RAZSAJA POTRES.

MOSKVA, 21. avgusta. Centralni seizmografski zavod je zabeležil danes močan potres v daljavi 15.000 kd. Najbrže je epicenter tega potresa v Tihem oceanu, in sicer v skupini otočja Tonga.

ITALIJSKA PODMORNICA DOSEGLA GLOBINO 105 m.

RIM, 21. avgusta. Agencija Stefani poroča iz Taranta, da je podmornica »Pietro Micca«, na kateri se je nahajala kontrolna komisija, dosegla pri spuščanju v morje globino 105 m.

PETO KOLO ŠAHOVSKE OLIMPIJADE V VARŠAVI.

VARŠAVA, 21. avgusta. Danes se je končalo peto kolo šahovske olimpijade in je stanje naslednje: Švedska 12, Avstrija 12 in pol (1), Palestina 11 in pol, Estonska 11 (2), Anglija in Francija 11 (1), Madjarska 11, Amerika in Argentinijska 10 in pol (1), Poljska 10 (4), Češkoslovaška 10 (3), Jugoslavija 10 (2), sledijo še Lotiška, Finska, Litva, Romunija, Italija, Švica in Irska.

Ptujske novice

Smrtna avtomobilska nesreča. V ponedeljek 19. t. m. ob 16. uri se je zgodila na glavni cesti v Budini pri Ptujju nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Ob navedeni uri je privozil iz Haloz tovorni avto, naložen z vinom, last Viktorja Jerka iz Črnuče proti Ptujju. Nasproti mu je privozil z vozom sena Franc Petrovič, posestnik iz Spuhlja. Ko je videl, da se konj plaši avtomobila, je stopil iz voza in držal konja za uzo, dokler ga avtomobil ne sreča. V trenutku pa, ko je bil avto že v neposredni bližini voza, se je konj tako hudo splašil, da ga Petrovič ni mogel obvladati. Konj ga je s skokom od strani sunil naravnost pod kolesje avtomobila, ki ga je popolnoma zmečkalo, da je nesrečen bil v hipu mrtev. — Avtomobil je šofiral lastnik sam in je tu-

di ugotovljeno, da je vozil z dovoljeno brzino, ker je težki, z vinom naloženi avto, v razdalji 5 metrov od mesta nesreče že ustavil. Ponesrečenega Petroviča so potegnili takoj izpod avtomobila, toda vsaka pomoč je bila zaman, ker ga je kolesje pomandralo v taki meri, da mu je drobovje izstopilo. Na kraj nesreče je prispela sodna komisija, ki je ugotovila dejanski stan, ter odredila prevoz trupla v mrtvašnico v Rogoznici, kjer se je izvršilo raztelesenje. Pokojni Petrovič je bil ugleden posestnik ter zapuščal ženo in 7 otrok. Kdo je zakrivil nesrečo, bo dognala šele sodna komisija, zdi se pa, da sta vozila tako voznik Petrovič, kakor šofer Jerko pravilno po desni strani in je nesrečo povzročil plašljiv konj, kar je le nesrečnemu slučaju pripisati.

Milan Kajč:

Ob meji

Poševni žarki so se poslavljali od vlogradov. Po stezi med tršjem je zamišljen stopal učitelj Novak; spominjal se je časov, ko je služboval na Dolenjskem... »Dobri ljudje so bili tam in pridna deca. Še zdaj vidim dekletce, ki mi je prineslo košaro grozdja. Vprašam učence: Kje pa nimate gorice? Le dva sta se dvignila. Razdelil sem jima lepe grozde. Čez nekaj časa se prične deklacija, ki je imela pod klopjo prazno košaro, glasno jokati. Začuden vprašam: Kaj pa ti je? »Mati so rekli, da moram dati grozde vam in ga morate sami pojesti!« Komaj sem potolažil jokajočega otroka.

Ni še dolgo kar sem zapustil Dolenjsko; pa me je zaneslo sem. Kaj bi omenjal kraj! Če me kdo vpraša kje službujem, mu odvrnem: Sedemnajst kilometrov od Janka puszte. — Če bi mi tista gospodična iz Dolnje Lendave posodila daljnogled, kot mi ga je zadnjič, bi videl marsikaj...

Nekaj dni potem se je zibala na morju ladja z mrtvim kraljem. Domovina je žalovala; učitelj Novak je bil v svoji sobi zatopljen v mračne misli. Negotova bodočnost ga je težila kakor tema, ki je šliha skozi nizki okni. Na to je pod njima nekaj zasumelo. V naslednjem hipu so ga zdramile votle, porogljive besede: »Zbogom Jugoslavija! — Eljen Magyarország! Ju-hu!« Novak se je zagnal proti oknu. Nikjer nikogar! Zbežal je na cesto, a o žalivcu in izzivaču ni bilo sledu. Kakor da bi ga požrla noč! Učitelju ni preostalo drugega kot čakati in poizvedovati.

Ko je naslednjega dne zapuščal svoj razred (bila je temna sobica v neki ilovnati koči), so se ga kakor običajno držali trije učenci. Učitelj je porabil prili-

ko. »Amalka, ni tvoj brat včeraj hodil pod mojim oknom?«

»Ne.«

»Potem pa je bil tvoj oče. Ki ima podoban glas?«

»Ne.«

»Kdo pa je bil?«

»Ne vem.«

Učitelj je imenoval vsakega soseda, a odgovor mu je bil le večni »ne«.

»Pa kako je zavriskal! Je bil snoči kdo iz naše vasi tako vesel?«

»Ne.«

»Iz katere vasi pa?«

»Iz Doline.«

Učitelj se je oddahnil: »Vsaj nekaj sem dosegel!« Potem je kar na slepo nadaljeval v strahu, da ne bi otrok umolknil: »Tam blizu šole stanuje, kaj ne?«

»Da, bil je Görköš.«

Novak ga je naznanil. Toliko je zvedel, da je Madjar odsedel dva tedna.

Oblaki negotovosti so se polagoma razkadili. Novak se je trudil z malimi Madjari, zvečer pa učil še odrasle. Ker so znali že nekaj hrvatskih besed, je na tej podlagi nadaljeval in šestnajst velikih solarjev je dokaj dobro dovršilo tečaj iz narodnega jezika.

Učitelj se je vračal proti domu. Februarska noč je bila jasna, zrak čist in miren. Le včasih je zalajal kak pes. Novak je vstopil v svojo sobo in gospodarjev sin ga je opomnil: »Gospod učitelj, ne spite pri odprtem oknu!« On pa se ni zmenil.

Okrog polnoči ga je zdramil močen pok. Šipe so zažvenketale, zasmrdelo je po smodniku. Nenadni strel je spečega v prvem hipu zmedel. Ko je zganil ude, je šele čutil, da ni ranjen. Nataknil si je copate in skočil k oknu. Tk, tk, tk... je udarjalo po zmrzlem snegu, a videti ni bilo ničesar. Novak je odklenil sobna in večna vrata ter zbežal na cesto. V

roki ni imel orožja, niti kake palice; vendar so se mu zdele pesti težke kakor svinec. Prepričan je bil, da bi z udarcem v čeljust podrl napadalca. A ni ga bilo nikjer. Nezadovoljen se je vrnil. Potrkal je na gospodarjeva vrata in vprašal sina: »Ste slišali strel?« — »Ne.« Tudi posestnik je priznal le toliko, da je čul samo ropot. Novak je zaklel: »Potem pa se mi je vse to sanjalo!«

Tudi, ko je vprašal v šoli: »Kdo je slišal sredi noči močen pok?«, se ni nihče javil. Učitelj pa je vedel, da bi mu otroci priznali, če jim ne bi doma zapovedali, da morajo molčati. Saj je bilo jasno, da je v mirni noči vsak vaščan lahko slišal strel iz težkega samokresa.

Čez nekaj dni je prišla v šolo tudi Amalka, ki je bila nekaj dni bolna. Besede so ji tekale nerodno, ko je med poukom vprašala: »Gospod učitelj, ... ni so pod vašim oknom ... streljati?« — »Kdo ti je to rekel?« — »Oče.« Potem so polagoma tudi drugi priznavali, da so slišali pok. Učitelj je izrazil priliko. Kakor je pač mogel dopovedati otrokom, ki so komaj razumeli njegov jezik, je orisal podlost napadalca in zaključil: »Menda mi nihče od vas ne privoščil, da bi me ustrelil?« Otroci so se zavzeli: »Vi nas nič tepsti! Mi vas radi imeti!« — Ker je učitelj vedel, da opravi pri Madjarih tudi denar marsikaj, je obljubil: »Kdor mi bo povedal ime tistega, ki je streljal pod mojim oknom, ali mi kako drugače pomagal, da bom zvedel zanj, bo dobil dve sto dinarjev.«

Otroci so mu obljubili, da bodo poizvedovali.

Učitelj je čakal. Tudi od gospodarjevega sina ni zvedel ničesar, ko ga je ustavil: »Zakaj pa s te prejšnjim opozorili, naj zaprem okno? Vi ste torej vedeli, da se nekaj pripravlja!« Fant ni trenil z ostrimi, modrimi očmi; malomarno je

odvrnil: »Ja, nekaj so pravili, da vas bodo malo postrašili, pa sem vam hotel prihraniti strah!« To je bilo vse, kar je zvedel od fanta.

Pomlad je minila. Večina otrok se je za silo naučila slovenski. Ko so sedeli na vrtu, so vprašali svojega razrednika: »Gospod učitelj, vi priti drugo leto nazaj?« Potem so se mu laskali, da je tako dober z njimi, ker jih ne tepe. Obenem so mu zatožili njegove prednike, ker so jih tepli.

Zdaj pa jih je učitelj opomnil na njihovo obljubo: »Kdaj ste že rekli, da mi boste ovadili tistega, ki je na me streljal! Doma ste gotovo slišali, ko so se vaši starši pogovarjali o tem. Le do jutri je še čas!«

Otroci, ki so bili prej razigrani, so se preplašeni spogledali. Vsak je čakal, da bi kdo drug izdal napadalčevo ime. Učitelj se je zaman oziral k Amalki, ki je bila še najboljša in najodkritejša učenka. Tudi ona je povesila oči, kakor vsi drugi...

Učitelj Novak je bil prepričan, da ve vsak otrok to, česar on ne more zvedeti. Tudi je dobro vedel, kako rad bi vsak otrok zaslužil dve sto dinarjev. A stroga zapoved staršev jim je zaprla usta.

Starši jim niso ničesar prikrivali. Deča je živela z njimi v isti sobi, da je poznala celo njih največje zakonske skrivnosti. Gotovo so se pred njo tudi pogovarjali o napadu na učitelja, ki pa ne bo nikoli zvedel imena svojega napadalca.

Kdor izmed tistih, ki tam službujejo, se obrača na tamošnje domačine vsled kakih informacij, pa je v zmoti. Na zunanaj kažejo, da so že Jugoslovani. Toda marsikdo ima še vedno dva vinograda: enega tukaj, drugega na Madjarskem. In če ga vprašaš, čemu onega na tujem ne proda, ti lokavo odvrne: »Lahko se še kaj obrne!«

Domači razgledi

Poglavje o manjšinskih šolah

Vsi dobro vemo, da niti mnogi naši nemški sodržavljanji, niti njihovi sonarodnjaki v Avstriji in Nemčiji še vedno niso opustili fiksne ideje, da so Maribor, Ptuj in Celje s svojimi zaledji nemška domena, krivično pridržena Jugoslaviji. Stalno se zopet in zopet ponavljajo v raznih nemških revijah in časopisih izvešča meja Jugoslavije aluzije, da so ti kraji s Kranjsko vred bili nekoč del nemške države, in da se morajo zopet povrniti v njen sklop. Sanje o nemškem mostu od Belta do Adrije še vedno niso pokopane, niti v habsburgovsko nastrojenih avstrijskih monarhističnih šovinistih, niti v navidezno realističnih narodnih socializistih tretjega rajha. Dоследno temu skušajo naše nemške postojanke po svojih generalštabih še tudi v Jugoslaviji vzdrževati prived o nemštvu zlasti naših obmejnih krajev, to pa poleg svojih kulturbundovskih in drugih nemško-nacionalnih prireditvev zlasti tudi s forsiranjem nemških manjšinskih šol. Svoječasna ponemčevalna penetracija naših slovenskih krajev s pomočjo nemških, zlasti luteranskih naseljenecv na eni strani, ter invazija nemške industrije v poimanikaniu domačega kapitala jim v tej smeri dobro služita.

Ako pogledamo dejanski položaj glede nemško-manjšinskega šolstva v našem obmejnem predelu v zvezi z znanimi nam ogromnimi napori vodilnih nemških krogov, da bi ustvarili videz nemškosti naše slovenskoštajerske pokrajine, moramo mi — in morajo tudi oni sami! — reči, da so uspehi sistematske nemške propagande za otvarjanje nemških šol malenkostni in za tezo o nemštvu naših krajev porazni.

Zakon dovoljuje otvoritev nemškega manjšinskega oddelka povsod tam, kjer se prikladi vsaj 25–30 nemških otrok. In vključno velikemu številu otrok v Mariboru po raznih podjetjih nameščenih inozemskih Nemcev se je celo v Mariboru, ki ga v raznih inozemskih nemških listih še vedno proglašajo za nemško mesto, posrečilo lani v vse štiri razrede osnovne šole spraviti komaj 30 dečkov in 40 deklic, v višjo narodno šolo pa 4 deklice. V Št. Ilju, v Sladkem vrhu, v Lokavcih, v Sv. Lovrencu na Pohorju in drugod, kjer se je vršila obsežna propaganda, celo s pomočjo nemško-luteranskih pastirjev, za vpis v nemške manjšinske razrede, niso nikjer mogli doseči zakonitega števila.

Naravno je, da je naša prosvetna oblast morala določiti neke direktive glede sprejemanja otrok v nemške manjšinske razrede. Vključno vsej liberalnosti našega prosvetnega režima — (saj vemo, da so celo v vprašanju manjšinskih šol včasih bili odločilni momenti strankarskopoliitične oportuniteti in da je iz teh razlogov bila n. pr. svojčas v Celju dovoljena otvoritev nemško-manjšinskega razreda, dasi zakoniti pogoj glede števila vpisanih otrok ni bil izpolnjen!) — pa je seveda moralo obveljati merilo, da je za narodno pripadnost otroka merodajno narodnostno poreklo staršev. Saj vemo, da je zlasti v naših obmejnih in pa industrijskih krajih odvisnost — i gmotna i duševna — našega slovenskega človeka od gospodarsko na žalost še vedno močnejšega nemškega gospodarja ali tovarnarja tolikšna, da bi pod njih pritiskom cele kopice otrok popolnoma slovenskih staršev bile vpisane v nemške šole, ako bi pri vpisovanju obveljala nemška teza, ki datira še iz časov germanizacije pod Avstrijo, da je merodajna izjava staršev glede narodnosti. Jasno je, da je morala državna oblast v interesu države in narodnostne morale v tem pogledu ustvariti korekturo, ki vsaj delno onemogoča sramoto, da bi mogli Nemci še celo v naši nacionalni državi nemoteno gojiti germanizacijo potom pritiska na materialno odvisne slovenske starše, da vpišejo svoje otroke v nemške manjšinske razrede.

Zgodilo pa se je pred nekaj tedni povodom vpisovanja v osnovne šole, da so se Nemci odločili na neki odlok,

ministrstva prosvete od lanskega avgusta, ki je baje usvojil njihovo stališče. Vprašal sem pri naših prosvetnih instancah, pa jim o tem odloku ni nič znano. Zadevo je treba nujno razčistiti, ker se ne sme dopustiti niti našim Nemcem, ki jim njihovih pravic v okviru mednarodnih pogodb in naših državnih zakonov niti najmanj ničomno kratiti, niti menjajočim se režimom, da bi se igrali z našimi nacionalnimi in kulturnimi interesi.

Seveda nas neuspeli poskusi Nemcev, da bi ohranili ali ustvarili videz nemškosti naših krajev, ne smejo zazibati v brezdelje Naša, zlasti naših nacionalnih in kulturnih organizacij naloga v zvezi z merodajnimi državnimi in samoupravnimi oblastmi je slejkoprej, da preprečimo tudi v bodoče vsak poskus, da bi samo en otrok slovenskih staršev šel nacionalno v izgubo! To zlasti sedaj pred početkom šolskega leta! V. S.

Fran Šuklje in Ruše. Kmalu po otvoritvi Ruške koče je pokojni Šuklje obis-

Na tatišču domače politike

Načelne ugotovitve

Ob nastopu vlade g. Stojadinoviča so se pojavili — brez vsakršne krivde vlade — v našem javnem življenju dogodki, da je nekaj časa izgledalo, da se vračamo na pota stare predšestojanarske strankarske politike in da so razmajana in v blato pogažena vsa načela šestega januarja, ki niso bila in niso smela biti samo temelj one dobe po 6. jan. 1929, ki jo označujemo z imenom »diktatura«, niti samo napolparlamentarne vladavine, kakršno imamo še danes, ampak ki morajo ostati temelj tudi vsem bodočim oblikam vladavine, pa bile to tudi vladavine najširše in najsvobodnejše demokracije. Ta načela so uveljavljena v nekaj besedah: državno in narodno edinstvo, ki tvorijo temelj ustave iz l. 1931. Vlada g. Stojadinoviča je v svoji deklaraciji prisegla zvestobo narodnemu in državnemu edinstvu ter ustavi iz l. 1931. Po tej ustavi pa je nemogoča obnova političnega življenja na predšestojanarskih osnovah, ki so bile povečini plemenske ali verske. Spomniti se moramo pri tem tudi mnogih izjav, ki so izključevale obnavljanje starih strank, in zavedati se moramo, da kraljeva oporoka »Čuvajte Jugoslavijo!« pomeni tudi: čuvajte temelje šestega januarja, zakaj edino po tej poti je mogoče obraniti in ohraniti državo močno in zdravo na zunan in na znotraj!

To je prva načelna ugotovitev, ki jo je treba podčrtati vočigled tendencam, ki so se v gotovih krogih pojavile po nastopu sedanjega vlade, kakor bi res danes ne bilo prav nič nujnejšega, nego vsa politična izkustva na glavo postaviti in se povrniti na bazo političnih borb tekom prvih deset let obstanka Jugoslavije. In s tem prihajamo k vprašanju: ali res ni danes nič bolj nujnega, nego obnavljanje starih strank, ali nas bodo rešili iz gospodarskih težav res le politični boji med strankami? Vlada se očitno dobro zaveda, da ni to prvo, ampak da je prvo, izvršiti obnovo gospodarstva, poživiti zamrle žile gospodarskega življenja, pomagati s skrbno pripravljenimi ukrepi našemu kmetu, obrtniku in vsem drugim preko težav, ki ne samo da se niso zmanjšale, ampak so se tekom zadnjega časa celo začele zopet stopnjevati. Vladina deklaracija

kal s Pavlom Turnerjem Pohorje. Po ogledu Sv. Aneha, sta obiskala narodni rodbini Grizoldovo in Maroltovo. V Ruše sta prišla na večerni vlak. Šuklje je zahteval vozne karte v Maribor v slovensčini. Blagajniški uradnik mu je nato rekel, da zna Šuklje gotovo tudi nemški in da bi pač mogel zahtevati vozne listke v nemščini. Temperamentno je zavrnil Šuklje uradnika, da nima on pravice njemu narekovati, v katerem jeziku naj govori ter da bo radi tega uradnikovega postopanja poskrbel, da bo iz slovenskega kraja nemudoma premeščen. V Mariboru je Šuklje zapustil svojo družbo ter se odpeljal z brzovlakom na Dunaj, kjer je dosegel, da je bil uradnik takoj drugi dan brzovjavno premeščen v Tirole. V predvojni narodnostni borbi v Podravju je bilo to Šukljevo dejanje za Slovence velikanskega psihološkega pomena. Uradnika pa je Šuklje obdržal v evidenci tudi v naprej. In ko so otvorili dolensko železnico, je Šuklje zopet dosegel, da je bil bivši uradnik iz Ruš premeščen na dolensko postajo med same Slovence, na kateri se je moral naučiti slovensčine. Za Šukljevo borbenost in vztrajnost, obenem pa tudi za njegovo konsekvantnost, je Šukljeva ruška epizoda značilna.

Svetujemo dopisnikom, da se ohladijo, sicer bomo napisali kakšno pripovedko o »Hopsasa tralala, pustna nedelja« in še druge zanimivosti! Če pa kdo misli koga osebno napasti, prosimo pa da pride z barvo na dan!

Utrinek

JRZ, Jugoslovanska radikalna zajednica, vulgo »Jeruzalem«, je ustanovljena »od spodaj navzgor«. Osnovna programska točka je narodno edinstvo. Kaj pokaže k temu naši patentirani samoslovenski slovenborci? »Od spodaj navzgor«... Spreobrnjenje...? Hm...

Orjuna — rediviva?

ali smrtni strah »Slovenčevega« dopisunčca.

»Slovenec«, glasilo »Jugoslovenske radikalne zajednice« se s strahom sprašuje »Orjuna — rediviva?« Pravijo, da ima strah velike oči. Kako bi se v smrtnem strahu šele razširile zenice ubogemu »Slovenčevemu« dopisunčetu, če bi se ta strašna slutnja obistinila? »Nadebudni« dopisunčce bi še apetit izgubil...

Iz »Krompirjeve dežele«

ki daje 15kratni pridelek, kjer so jajčarice doma, kjer se pridobiva smola in je stric Frluga izropal zlat zaklad.

Mnogokrat se voziš iz Maribora proti Pragerskemu. Ko se ti v Slivnici pričenja odmakati glavni greben Pohorja od vlaka, se niti ne zavedaš, da tudi na vzhodni strani železnice hitiš mimo prav zanimivih krajev — »puste« ravnine. Na tem polju, stisnjenem med vzpenjajoče se Pohorje, propadajoče Haloze in med še vedno žejne Slovenske gorice, je potujoča Drava tekom stoletij po krila marsikakšno znamenitost, kakor mu še vedno odkriva in ponuja bogastvo svoje rodne zemlje, katere peščeno glinasta plast je pač najbolj pripravna, da vedno dovelj bogato rodi kmetu danes prvi, a meščanu drugi kruh: **krompir ali bob**, kakor ga imenujejo domačini. Vsi ga poznamo! Na tem polju daje petnajstkratni pridelek in do petnajst različnih vrst ga sadijo: od starih degeneriranih vrst do »najmodernejših«, ki jih uvaja banska uprava. — Sadijo ga od septembra (da, da! jesenska setev!) pa tja do aprila. Najzgodnejši vrtni dozori že v maju in v okusu še bolj ko v cenah konkurira italijanskemu.

Kurjerija je tod doma! Mnogo mastnih kapunov za veliko noč, še več opitanih piščancev za počitniška potovanja priroma v naše želodce iz teh krajev. Mariborske jajčarice vprašajte, kje dobe pred prazniki take množine »svežih«, takrat dobro ocarinjenih jajc.

Nekako središče Dravskega polja tvori vas Rače. Popotniki, ki iščete odkritij! Kdor ljubi pešačenje, naj naredi pot iz St. Janža do Rač, ogledal si bo lahko razen rodni polji komplekse borovih gozdov. Med Sv. Marieto in Dobrovci dobivajo iz borov na poseben način s m o l o, iz katere izdelujejo v Račah terpentinovno olje in druge izdelke. Kogar zanima bogastvo, se bo ustavil na Gomili, kjer je pred leti stric Frluga izkopal zlat zaklad. — Vas, ki ste lovci, ne bom vabil. V mnogih ribnikih med Pragerskim, Podovo in Račami leta nabroj divjih rac in ponirkov. Marsikdaj si tu »ogleduje teren« — škorklja, čaplje pa so že stalni gostje teh ribnikov.

Če koga bolj zanima, kako gospodinjje kapunijo, naj prinese petelina, opitanih piščancev na kupe vsepovsod, pa žlahtne framske kapljice v izobilju. — Lepo in prijetno je v krompirjevi deželi.

Pohorski politični paberki

ALI ČEDNA PESMICA »HOPSASA TRALALA«

V »Slovenskem gospodarju« napadajo neki tajinstveni dopisniki, najbrže ker živimo v »dobi političnega pomirjenja«, Jugoslovansko nacionalno stranko in njene predstavnike iz Vuhreda. Za danes

samo ugotavljamo, da je ravno JNS s kmečko zaščito marsikateremu kmetu in tudi pri Sv. Antonu rešila domačijo ali vsaj podaljšala življenje na svoji grudi. Še mnoge bo čez leto dni še bolela glava!

Daruite za spomenik Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Mariboru!

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

»Tu? Ne razumem te.«
 »Razumel boš takoj. Zadeva je zelo preprosta: Sida Silanova postane moja žena. Josip Silan pa moj tast.«
 Adolf Rogan se je od začudenja susedel na stol kakor kup mesa, ki so se mu polomile kosti:
 »Sanjam? Ali si znorel?«
 »Ne prvo ne drugo. Kar sem dejal, je resnica: Sida ljubim in ona ljubi mene. Tu je pot zelo ravna...«
 »Tu poti sploh ni!« je zagrmel Rogan in udaril divje s pestjo po mizi. Ti se s Sida nikoli ne poročiš! Gospodar sem jaz in jaz bom odločal: Silan in Sida morata izginiti. Za tisto, kar je bilo, tu ni več prostora.«
 »Ostanem naj torej sam?«
 »Preskrbim ti nevesto, ki bo meni prijala.«
 »Potem si jo obdrži, saj si vdovec,« je dejal Ervin, ki ni čutil nobenega strahu več.
 »Molči! Takih nesramnosti ti ne dovolim. Odkod naenkrat ta predrznost. Ti — slabič, šleva...«
 »Do danes morda, od danes dalje pa ne več. Slabič in šleva... da, kdo je napravil to iz mene?«

»Tvoja mati.«
 »Pusti mrtve! Ne dovoljujem ti, da bi jo žalil. To si napravil iz mene ti sam. Mojo res že prirojeno mehko si stopnjeval s tiransko vzgojo od prvega hipa, ko se zavedam. Biti sem moral več kot suženj tvoje volje, ki ni trpela pri meni ne lastnih misli ne besed ne dejanj. Tvoje ukaze sem moral izvrševati mehanično, kakor stroj v tovarni, zato sem tudi postal stroj. Nestvor, ki so se mu vsi smejali in ga prezirali. Smejal si se mi in me preziral tudi ti. Čeprav bi bil rad postavil name del svoje bogatstvene slave. Seveda, šele po smrti, prej ne, prej naj bi bil le tvoje mrtvo orodje. Toda slabiča in šleve mora biti konec prej, ako hočeš, da bo stavba, ki si jo zgradil, stala dalje tudi potem, ko te več ne bo. To se lahko zgodi samo ob strani ženske, ki jo ljubim in ki ona mene ljubi. Ob strani ženske, ki je plemenita, inteligentna in močna, tako da zadostuje njena moč za dva.«
 »Ti si uročen. Ta ženska te je začarala.«
 »Da, zaračala z vero vase, ki si mi jo ti štiri in trideset let sistematično ubijal, da bi nemoteno gospodaril in

ukazoval. Naučila me je ceniti lastno vrednost, ki ni tako majhna, kakor si mi hotel ti sugerirati.«
 »Jaz te pa naučim spet spoštovati mojo voljo!« je zarohnel oče in z neverjetno čilostjo skočil kvišku. »Te komedije je dovolj! Nobene besede več!«
 »Samo pod enim pogojem: da odobriš mojo zaroko s Sido.«
 »Nobene besede več!«
 Vstopil se je pred sina divji kakor zver, ki se pripravlja na napadalni skok.
 »Ne vdam se.«
 »Bomo videli. Še ta teden mora vlačuga preči!«
 »Kdo je vlačuga?«
 »Ti bi jo še zagovarjal?«
 »Kdo je vlačuga? Odgovori!«
 »Sloko, slabotno Ervinovo telo je postalo vzravnano in trdo ko jeklo. Glas mu je zvenel neizprosno.
 »Sida,« je kriknil oče.
 »Prekliči!«
 »Ha-ha-ha... Adolf Rogan naj prekliče... Na zahtevo svojega sina...«
 »Dejal sem, da prekliči. Užalil si mojo nevesto.«
 »Tvojo kurtizano.«
 »Sida je pošteno, nedolžno dekle.«
 »Kakor vsi Silani.«
 »Vedno poštenjši, kakor Adolf Rogan.«
 Adolf Rogan je pobesnel. Planil je

proti sinu in ga sunil s pestjo v prsa, da se je opotekel. Potem je zarjul na ves glas:
 »Pes. Od tega trenutka nisi več moj sin. Razdedim te. Še danes raztrgam oporoko in vse listine o tvojem lastništvu tovarne in Silanovine. Izgini!«
 »Tako govori in postopa Adolf Rogan s svojim sinom?« je kriknil Ervin. »Bodi srečen, da si moj oče in da nisem tak zver, kakor si ti, sicer...«
 »Izgini!«
 »Ne. Ne ganem se. Tu stojiš ti na mojih tleh, dokler mi ne izplačaš deleža pokojne matere, ki si jo umoril s svojo živalskostjo.«
 Adolf Rogan se je hotel z dvignjeno pestjo znova zagnati v sina, a ta je zagrabil stol in ga potisnil pred se:
 »Udari, ako hočeš!« je zakričal.
 Stari se je kakor pobesnel bik zagnal v nastavljeni stol in udaril s čelom v topo nogo. Za trenotek je zakolebal, zakrillil z rokama po zraku in nato kakor snop telebnil na tla. Obraz mu je postal sivomoder, iz ust mu je silila zelena pena, z rokami je obupno grebel po tleh.
 Ervinu je padel stol iz rok. Planil je k očetu, ga stresel in skušal dvigniti, a bil je pretežek. Skočil je k vratom in poklical šoferja.
 »Kaj se je zgodilo?«
 »Očetu je slabo.«
 »Moj Bog!«

V kraljevstvu žene

Skrivnosti srečnega zakona

PRIZANESLJIVOST IN ODPUSČANJE. — NAJVEČJE ZLO JE NEZAUPANJE. — ODPUSČANJE NI SLABOST. — V OPROSTITVI JE VELIČINA ŽENE.

Dvoje ljudi, ki stopa v zakon, sta več kot ostali v družini navezana drug na drugega ko gre za to, da zgradita svoje skupno življenje na bazi popolne harmonije. Koliko je primerov, ko sta si zakonca skočila v lase zaradi malenkosti. Največ slučajev je takih, ki so se ki so se pričeli s prekanjem ter nadaljevali in pogrevali na novo stare reči, ki so morda že pozabljene ter zahtevajo vedno znova nove očite, ki se končajo šele takrat, ko tečejo solze. Zakonca se ne bi smela nikdar prepirati in tudi ne v »šali« ter bi morala svoje mišljenje drug drugemu povedati mirno in trezno, dokler ne pride do one točke, ki bi jo lahko označili kot harmoničen in jasn cilj. V razgovoru med zakoncem ne sme nikdar priti do zahteve: pravica je na moji strani in ne na tvoji! V ostalem je popolnoma vseeno, kdo ima prav, ker v zakonu je važno, da se najde ona srednja linija, ona zlata sredina, ki izenači nasprotna mišljenja. Zakonske razmere so vedno takšne, da ima vsak posameznik iz svojega stališča in za svojo osebo prav! In če potem oba popuščita le malo, če pride drug drugemu nasproti vsaj do polovice poti in če v mirnem razgovoru razloži drug drugemu svoje mišljenje, potem je že mnogo pridobljeno, potem je hitro mogoče priti do harmonične sredine, ki izenači njihovi mišljenja.

Največje zlo v zakonu je nezaupanje. Tam kjer ni zaupanja, ne more uspeti harmonija, ki je zakonu toliko potrebna. Ako ni zaupanja, ni harmonije in zakon postane pekel. Možno v takem slučaju beži iz hiše, v gostilno in kavarno, kjer zapravi večji del svojega prostega časa. In kako lahek in enostaven je izhod iz take situacije! Potrebno je samo oprostiti in to mora vsakdo, ki ljubi. V zakonu in tudi drugje ne smejo prepri deli časa trajati kot eno uro, dalj kot do večerje. Zjutraj mora biti vse pozabljeno. V tem je ona velika umetnost oprostive, pozabljeno, odpuščanja, ki se more pri-

dobiti le tedaj, če vlada med zakoncem zaupanje in ljubezen. Na ljubezen in zaupanje bi moral biti zgrajen in osnovan vsak zakon. To pa na žalost ni vedno. Potem pa se je le treba učiti oprostjanja, ker to ni niti težko niti kom plicirano. Oproščati v zakonu drug drugemu, tu in tam popustiti; to bo samo učvrstilo zakonsko harmonijo, zvestobo in ljubezen. Posebno bo to mož uvidel ter tako še bolj spoštoval svojo ženo: svoje grehe pa bo skušal popraviti z večjo ljubeznijo in pažnjo, posebno pa takrat, ko uvidi, koliko se žena potruži, da bi mu oprostila.

Žena mora imeti vedno pred očmi, da je ona že od narave poklicana in postavljena, da čuva dom, zato mora vedeti tudi to, da je njena dolžnost, če hoče ta dom izdržati, da mora čestokrat gledati skozi prste, da mnogokrat oprosti brez besede, če je to tudi zelo težko. Žena mora biti nesebična in nesebičnost pride najbolj do izraza pri oprostitvi, ker je oprostitev čestokrat povelje razuma in računa: špekulacija za bodočnost. Žena ne sme nikdar pozabiti, da tudi mož ima lahko prav, četudi je njegovo mišljenje drugačno. Tudi ne sme nikdar biti tako ponosno, da tega ne bi priznala. Žena nikdar ne sme misliti na to, da je oprostitev slabost, da se ona, ako oprosti, ponižuje. Prav v tej oprostitvi leži veličina žene in prav v oprostitvi je ona sila, ki omogoča harmonijo v zakonu. Morda prav zato, ker žena zna in more s tolikim obzirom in jakostjo oprostiti, morda prav radi tega je žena tudi že po naravi poklicana da čuva dom, ki je ono mesto, iz katere črpa vsak človek, najsibo odrasli ali otrok, največje življensko silo.

Whisky v plamenih.

V Periji v državi Illinois v Združenih državah je zgorela nedavno nova velika tovarna za whisky, last Hiram Walkerja. Požar je uničil 78.000 steklenic whiskyja. V plamenih sta izginita tudi dva

nameščena. Dejanska škoda znaša okoli 138 milijonov dinarjev v naši valuti.

Kino za gluhozeme v Chicagu.

Amerika je dobila novo senzacijo. V Chicagu se je otvorilo gledališče in kino za vse one, ki imajo slab posluš. V tem mestu je uspelo neki družbi kinolastnikov zainteresirati kapitaliste za gradnjo takega kino-gledališča. Kino je opremljen z aparatom, ki ga je izumil neki mlad ameriški inženjer. S pomočjo tega aparata je omogočeno poslušati predstave vsem onim, ki imajo slab posluš. Na vsak sedež bo pritrjen tak aparat in bo gluhozemi lahko poslušal film prav tako, kakor vsakdo drugi.

Maksim Gorki dobi 16 naslednikov.

Sovjetska vlada je sklenila zgraditi 16 aeroplanov znamke »Maksima Gorkega«, ki je pred meseci treščil na zemljo in zgorel. Vseh 16 letal bo nosilo ime prvaka sovjetske Rusije.

Razno

IZJAVA.

Podpisana Lapuh Terezija, posestnica v Radizelu št. 49 pri Slivnici, s tem obžaluje, da zalije besede, ki sem jih 20. julija 1935 brez vsakega povišja rabila napravil g. Leopoldu Lešniku, posestniku v Radizelu št. 48, ki sem ga po krivici obdolžila nečestnega dejanja. To svojo obdolžitev, ki utegne škodovati dobremu imenu g. Lešnika, prekladam kot popolnoma neosnovano. Obenem se g. Lešniku zahvaljujem, da je odstopil od sodnega pregona, ker se zavedam, da bi bila sicer radi te popolnoma iz trte izvite obdolžitve od kazenskega sodišča strogo kaznovana. Maribor, dne 20. avgusta 1935. Lapuh Terezija. 3591

Prodajam

PRIMA KVARGELINI 60 komadov Din 18.—. Preprodajalci popust. L. Uhler, delikatesna trgovina, Maribor, Glavni trg. 3532

Stanovanje

SPREJMEM GOSPODA na stanovanje in hrano. Vrbanova ulica 28, prtljaje, desno. 3592

Samomor novinarja.

Te dni je izvršil samomor v Beverly Hillu v Hollywoodu Ray Long, eden najboljših plačanih novinarjev na svetu. Bil je uradnik 10. ilustriranih časopisov in je imel na leto plače preko 7 milijonov dinarjev v našem denarju. Vzrok samomora so neke rodbinske zadeve.

19.000 oblek cesarice Elizabete.

Ko je umrla ruska cesarica Elizabeta, hčerka Petra Velikega, so našli v njeni garderobi 19 tisoč raznovrstnih oblek. Cesarica Elizabeta je nosila vsako obleko samo enkrat.

Podaljšanje življenja do 125 let.

Dr. Voronov je izjavil, da je prišel na podlagi izida svojih studij do prepričanja, da lahko doseže človek s prénosom žlez starost 125 let. Po njegovem mnenju nastopi potem perioda starostne oslbelosti in tri mesece nato smrt.

SOBO IN KUHNJO

primerno za vpokojenca brez otrok, takoj oddam, pol ure od kolodvora Orehova vas-Slivnica. Popudbe na Pestevšek, Slivnica pri Mariboru. 3590

DVE SOBI IN KUHNJO

takoj oddam. Tattenbachova ulica 26. 3589

Službo dobi

POTREBUJEM LEPO

UČENKO z dobrim glasom za famillarno damsko tamburaško godbo. Pogoj: hrana, stanovanje in 250 Din mesečne plače. Pomudbe s sliko ali osebo Pandurovič, Maribor, Vodnikov trg 4-I, vrata 7. 3588

Edini slovenski dnevnik na ozemlju bivše mariborske oblasti je »Večernik«.

Zelo priprosto dejstvo nalaga našemu mestu in vsemu slovenskemu Podravju očito nalogo poskrbeti za to, da bo mozel uspešno vršiti svoje nacionalno poslanstvo. To pa bo mogoče le tedaj, ako »Večernik« izpolni tudi svoje oglaševalne, zlasti male oglaševalne, ki so neverjetnoocene. Sedaj žal pogrešamo stotine Slovencev, trgovcev, obrtnikov, posestnikov zasebnikov itd., ki bi, ko kaj prodajajo, kupujejo ali iščejo, morali oglaševati v »Večernikovi« malih oglašev. »Večernik« dela za Vas, delajte Vi zanj!

Izdelovanje likerjev, desertnih vin, sirupov in žganjarna.

Na drobno!

JAKOB PERHAVEC

Maribor, Gosposka ulica 9

Telefon 25-80

Vedno v zalogi: rum, konjak, liker, slivovka i. t. d.

Na debelo!